

ВІДРОДЖЕННЯ РУХУ КРЕДИТНИХ СПІЛОК В УКРАЇНІ. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

У попередньому інтерв'ю ішла мова про розробку та прийняття повноцінного законодавства про кредитні спілки. Сьогодні Петро Миколайович Козинець, Президент НАКСУ, більш детально розповість про подальше просування законодавчих актів, створення та початок діяльності державного регулятора.

— Після свого створення Національна асоціація кредитних спілок України почала вести активну лобістську роботу у напрямку прийняття законодавчої бази для діяльності кредитних спілок. З чого починався цей процес?

— Хочу нагадати, що у 1995 році відбулася зустріч делегації НАКСУ, до якої входили Тамара Бетева і я, з Президентом України Леонідом Кучмою. Головним питанням, яке розглядалось на зустрічі, крім оподаткування та статусу неприбутковості, була необхідність впровадження повноцінного законодавчого регулювання діяльності кредитних спілок. За результатами зустрічі Леонід Кучма дав доручення економічному управлінню Адміністрації Президента відпрацювати з НАКСУ проект Закону «Про кредитні спілки». Фахівці НАКСУ почали відпрацьовувати варіанти законодавства спільно з економічним управлінням і безпосередньо з його керівниками Павлом Івановичем Гайдучком та Євгеном Миколайовичем Григоренком. Переговори та узгодження тих чи інших статей тривали досить довго. Було проведено цілий ряд зустрічей із залученням ряду інших фахівців Адміністрації Президента.

— Відроджуючи рух кредитних спілок в Україні, Ви були добре знайомі з кооперативним рухом в інших країнах. Чий досвід

був взятий за основу під час підготовки профільного закону?

— Визначаючись з моделлю майбутнього Закону «Про кредитні спілки», НАКСУ певною мірою відштовхувалась від моделі, яка на той час уже була побудована у Польщі. Крім інших проблем, які мусив вирішити новий Закон, було питання регулювання ринку кредитних спілок. В цьому питанні за основу знову ж таки була взята польська модель, де Каса Крайова була квазірегулятором діяльності кредитних спілок. Нагадаємо, що на той час в Україні існувала лише одна організація, яка професійно займалась кредитними спілками, — НАКСУ. Однак після багатомісячної роботи над проектом Закону, професійного відпрацювання усіх його норм, на певному етапі у чиновників з Адміністрації Президента виникли серйозні побоювання щодо того, чи можна дозволити неурядовій організації здійснення регуляторних функцій. Тому, коли документ був практично доопрацьований, його «поклали під сукно» на досить довгий час, як то кажуть, «кабы чего не вышло».

— Але робота над проектом Закону не зупинилась?

— Тут необхідно сказати, що в той час в Україні, згідно з Розділом XV Перехідних Положень Конституції України, Президенту України було надано право приймати Укази законодавчого характеру з економічних питань: «...4. Президент України протягом трьох років після набуття чинності Конституцією України має право видавати схвалені Кабінетом Міністрів України і скріплені підписом Прем'єр-міністра України укази з економічних питань, не врегульованих законами, з одночасним поданням відповідного законопроекту до Верховної Ради України в порядку, встановленому статтею 93 цієї Конституції».

Такий указ Президента України вступає в дію, якщо протягом тридцяти календарних днів з дня подання законопроекту (за винятком днів міжсесійного періоду) Верховна Рада України не прийме закон або не відхилить поданий законопроект більшістю від її конституційного складу, і діє до набрання чинності законом, прийнятим Верховною Радою України з цих питань.»

Згідно з вищенаведеними перехідними нормами Конституції, Верховна Рада України у місячний термін могла прийняти чи відхилити Закон, а в разі його нерозгляду він автоматично набирав чинності. Власне, на це й був розрахунок, оскільки, по-перше, цей Закон нікого практично не зачіпав, не мав політичних ознак і «не переходив нікому дорогою». А по-друге, і в ті роки парламент не мав достатньо часу для ґрунтовного розгляду усіх законодавчих змін.

В той же час, прийняття необхідного ринку Закону було відкладене на невизначений термін, і цей факт не додавав оптимізму.

— **Указ Президента «Про кредитні спілки» все ж таки був прийнятий?**

— Через деякий час, після певних кадрових змін в Адміністрації Президента України, до Національної асоціації з цього приводу офіційно звернувся новопризначений перший заступник начальника Головного економічного управління АП Ю.А. Лупенко. І після дуже коротких взаємних консультацій та взаємоузгодження в Адміністрації Президента було прийняте рішення нарешті видати вищезазначений Указ Президента. Він був прийнятий 22.06.1999 року за № 701/99 і опублікований за декілька місяців до закінчення терміну Перехідних Положень Конституції, наряду з понад 40 іншими Указами Президента економічного характеру. А оскільки все це відбувалось влітку, коли депутати Верховної Ради перебували на канікулах, Верховна Рада зібралась на чергову сесію аж у вересні 1999 року, коли лишалось трохи більше тижня до закінчення строку дії вищезазначеної норми Конституції. Та, незважаючи на різноманітні політичні складові, парламент все ж таки спромігся прийняти Постанову № 1023-XIV від

Зустріч з Президентом України Л.Д. Кучмою

09.09.1999 року про відміну Указу Президента України про кредитні спілки. Цей Указ спіткала така ж доля, як і інші більш ніж 90 % указів Л. Кучми економічного характеру, що були розглянуті за 2–3 дні засідань.

Характерна деталь: коли питання було поставлене на голосування, Постанова про відміну цього Указу не набрала необхідних 226 голосів, і тоді, всупереч регламенту ВР, головуючий на засіданні Адам Мартинюк поставив його на повторне голосування, зробивши акцент на тому, що мова йде не стільки про відміну Указу про кредитні спілки, скільки про відміну Указу Президента Леоніда Кучми. В результаті цей Указ необхідною кількістю голосів був анульований.

Разом з тим, одночасно з відміною, Постановою № 1024-XIV від 09.09.1999 р. Верховна Рада прийняла у першому читанні внесений Кабінетом Міністрів України аналогічний проекту Закону України про кредитні спілки.

Нижче наведемо витяг з розділу Указу, що був відхилений.

**У К А З
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
Про кредитні спілки
№ 701/99**

(Указ не вступив в дію у зв'язку з відхиленням проекту Закону про кредитні спілки згідно з Постановою ВР № 1023-XIV (1023-14) від 09.09.99)

(...)

Економічні засади діяльності кредитної спілки

(...)

31. Кредитна спілка відповідно до свого статуту:

приймає вступні та пайові внески від членів спілки;

надає кредити своїм членам на умовах їх платності, строковості та забезпеченості в готівковій та безготівковій формі. Розмір кредиту, наданого одному члену кредитної спілки, не може перевищувати 10 відсотків вартості активів кредитної спілки;

залучає на договірних умовах кошти своїх членів на депозитних рахунках як у готівковій, так і безготівковій формі, у тому числі заробітну плату та інші доходи членів безпосередньо з місць їх нарахування. Розмір вкладів одного члена кредитної спілки не може перевищувати 20 відсотків від загальних пасивів кредитної спілки;

виступає поручителем виконання членом спілки зобов'язань перед третіми особами у межах вкладів даного члена кредитної спілки;

розміщує тимчасово вільні кошти на депозитних рахунках в установах комерційних банків, які мають ліцензію на право роботи з вкладами громадян, та в Національній асоціації кредитних спілок України, а також придбаває державні цінні папери, перелік яких встановлюється уповноваженим органом;

залучає на договірних умовах кошти Національної асоціації кредитних спілок України, кредити банків у сумі, що не перевищує 50 відсотків вартості активів кредитної спілки на момент залучення, виключно для надання кредитів своїм членам, якщо інше не встановлено рішенням уповноваженого органу;

оплачує за дорученням своїх членів вартість товарів, робіт і послуг, у тому числі житлово-комунальних, у межах вкладів члена кредитної спілки або наданого йому кредиту;

здійснює благодійництво за рахунок коштів спеціально створених для цього фондів.

Провадження кредитною спілкою іншої діяльності, крім передбаченої цим Положенням, не допускається.

(...)

37. Кредитна спілка зобов'язана вести

оперативний і бухгалтерський облік результатів своєї діяльності відповідно до законодавства України, а також статистичну звітність і подавати її в установлених порядку та обсязі органам статистики.

Кредитна спілка подає Національному банку України статистичну звітність для потреб складання грошово-кредитної статистики в обсягах, формах та у строки, встановлені Національним банком України.

Фінансові результати діяльності кредитної спілки визначаються на підставі річного бухгалтерського балансу. Річний бухгалтерський баланс підлягає затвердженню вищим органом управління кредитної спілки.

Перевірка діяльності кредитної спілки здійснюється відповідно до законодавства України та статуту кредитної спілки.

38. Кошти, внесені членами кредитної спілки на депозитні рахунки, а також нарахована на такі кошти та пайові внески плата (відсотки) належать членам кредитної спілки на праві приватної власності.

Кошти, що належать членам кредитної спілки на праві приватної власності, обліковуються окремо.

Кошти, що належать членам кредитної спілки на праві приватної власності, використовуються для надання кредитів членам кредитної спілки, а тимчасово вільні кошти членів кредитної спілки можуть розміщуватися спілкою на депозитних рахунках в установах комерційних банків, які мають ліцензію на право роботи з вкладами громадян, у Національній асоціації кредитних спілок України, а також у державні цінні папери, перелік яких встановлюється уповноваженим органом.

Кожний член кредитної спілки має право одержати у будь-який час належні йому на праві приватної власності кошти у порядку і строки, визначені статутом кредитної спілки або укладеними з членом кредитної спілки договорами.

Об'єднання кредитних спілок

39. З метою координації своєї діяльності, надання взаємодопомоги та захисту спільних інтересів кредитні спілки мають право на добровільних засадах засновувати між собою об'єднання кредитних спілок (вступати в об'єднання кредитних спілок):

місцеві - у межах однієї адміністративно-територіальної одиниці, якщо членами тако-

го об'єднання є не менше десяти кредитних спілок, які становлять більш як третю частину від кількості кредитних спілок, що діють на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

всеукраїнські - об'єднання кредитних спілок, що мають спільну ознаку членства, за умови, що членами таких об'єднань є не менше десяти кредитних спілок, які становлять більш як третю частину від кількості таких кредитних спілок в Україні.

Рішенням про створення об'єднання кредитних спілок є протокол установчої конференції представників кредитних спілок.

Повноваження представника кредитної спілки, який бере участь в установчій конференції, підтверджуються відповідним рішенням правління кредитної спілки, якщо інший порядок підтвердження не передбачений статутом кредитної спілки.

40. Об'єднання кредитних спілок є юридичною особою, має самостійний баланс, банківські рахунки, які відкриваються і використовуються згідно із законодавством у самостійно обраних банківських установах, а також печатку, штамп та бланки зі своїм найменуванням, власну символіку.

Об'єднання кредитних спілок набуває статусу юридичної особи з моменту його державної реєстрації.

Об'єднання кредитних спілок може бути засновником (співзасновником) суб'єктів підприємницької діяльності.

(...)

43. Відносини між кредитними спілками та їх об'єднаннями здійснюються на договірних засадах. Кредитні спілки можуть передавати об'єднанню окремі повноваження щодо кредитних спілок.

44. Інтереси руху кредитних спілок України та їх об'єднань представляє Національна асоціація кредитних спілок України.

Національна асоціація кредитних спілок України має статус всеукраїнського об'єднання кредитних спілок без урахування обмеження щодо спільної ознаки членства і утворюється у порядку, передбаченому цим Положенням.

Членами Національної асоціації кредитних спілок України можуть бути виключно кредитні спілки та їх об'єднання.

Національна асоціація кредитних спілок України є неприбутковою організацією, ме-

тою діяльності якої є забезпечення фінансової стабільності кредитних спілок.

45. Національна асоціація кредитних спілок України:

представляє інтереси руху кредитних спілок та їх об'єднань в органах державної влади та органах місцевого самоврядування;

готує пропозиції щодо вдосконалення законодавства про кредитні спілки;

розробляє разом із кредитними спілками програми їх фінансового оздоровлення та контролює виконання цих програм;

сприяє діяльності кредитних спілок та їх об'єднань, надає їм допомогу з юридичних, організаційних та фінансових питань, здійснює заходи, спрямовані на розвиток руху кредитних спілок;

акумулює за згодою кредитних спілок та в порядку, визначеному вищим органом управління асоціації, тимчасово вільні кошти кредитних спілок із сплатою відсотків за користування ними, надає кредити та фінансову допомогу кредитним спілкам;

розміщує тимчасово вільні кошти на депозитних рахунках в установах комерційних банків, у державні цінні папери, перелік яких встановлюється уповноваженим органом;

створює стабілізаційний фонд і фонд страхування заощаджень членів кредитних спілок України, вносить на затвердження уповноваженого органу порядок надходження і використання коштів стабілізаційного фонду асоціації;

здійснює нагляд за діяльністю кредитних спілок у межах функцій щодо забезпечення фінансової стабільності кредитних спілок;

організовує вивчення діяльності кредитних спілок, узагальнення досвіду їх роботи та поширення її прогресивних форм і методів;

здійснює методичне забезпечення діяльності кредитних спілок;

реалізує програми технічної та фінансової допомоги, заохочення підприємницької діяльності членів кредитних спілок.

46. Нерозподілений доход, одержаний Національною асоціацією кредитних спілок України, спрямовується на поповнення стабілізаційного фонду асоціації.

Фінансова діяльність Національної асоціації кредитних спілок України здійснюється згідно з кошторисом, який затверджується у порядку, передбаченому її статутом.

Державне регулювання і контроль за діяльністю кредитних спілок та їх об'єднань

47. Уповноважений орган:

готує пропозиції з питань формування та реалізації єдиної державної політики щодо розвитку і функціонування кредитних спілок, їх об'єднань, захисту прав та інтересів їх членів;

вивчає практику застосування законодавства про кредитні спілки, їх об'єднання, готує пропозиції щодо його вдосконалення;

затверджує за поданням Національної асоціації кредитних спілок України порядок надходження та використання коштів стабілізаційного фонду;

затверджує Положення про реєстр кредитних спілок та їх об'єднань;

веде реєстр кредитних спілок та їх об'єднань, зареєстрованих згідно з цим Положенням;

контролює додержання законодавства про кредитні спілки, їх об'єднання;

встановлює порядок здійснення кредитними спілками, їх об'єднаннями фінансових операцій, стандарти діяльності кредитних спілок та їх об'єднань, контролює їх додержання, а також проведення об'єднаннями кредитних спілок своєї господарської діяльності;

затверджує типовий статут та інші типові внутрішні документи кредитної спілки, об'єднання кредитних спілок;

розглядає скарги кредитних спілок, об'єднань кредитних спілок та їх членів у зв'язку зі зловживаннями та порушеннями законодавства про кредитні спілки та їх об'єднання;

здійснює інші функції відповідно до своєї компетенції.

48. Уповноважений орган має право:

давати кредитним спілкам та їх об'єднанням обов'язкові для виконання приписи про приведення статутів, рішень органів управління кредитних спілок, їх об'єднань у відповідність із законодавством або про припинення діяльності, яка не відповідає вимогам законодавства;

застосовувати до кредитних спілок, їх об'єднань у межах своєї компетенції санкції у разі порушення ними законодавства, невиконання чи неналежного виконання ними приписів уповноваженого органу;

одержувати від кредитних спілок, їх

об'єднань і органів державної статистики документи та інформацію, необхідні для здійснення покладених на уповноважений орган функцій;

звертатися до суду з позовом про скасування державної реєстрації кредитної спілки, об'єднання кредитних спілок у разі систематичного або грубого порушення законодавства про кредитні спілки та їх об'єднання.

49. Уповноважений орган може делегувати Національній асоціації кредитних спілок України функції з навчання спеціалістів і членів асоціації, збирання і узагальнення поточної інформації, розроблення стандартів діяльності кредитних спілок та інші допоміжні функції, визначені Положенням про цей орган.

(...)

Глава Адміністрації

Президента України М. БІЛОБЛОЦЬКИЙ

(З повним текстом Указу ви можете ознайомитись за адресою <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/701/99>).

Вже сьогодні, детально пригадуючи всі ці історичні факти, знову і знову замислюєшся, як би склалася подальша доля руху кредитних спілок, якби не сталась та прикрість через політичну кон'юнктуру. У разі набуття чинності відхилений Указ надавав широкі законні можливості для саморегулювання ринку і тоді, ймовірно, вдалося б уникнути великих проблем у кредитних спілок 2008 року, якби та Верховна Рада легковажно не скасовувала Укази Президента, а хоча б трохи вникала у зміст законопроектів.

— **Таким чином ринок залишився без будь-якого законодавчого забезпечення?**

— На жаль, так закінчилась чергова епопея з прийняттям необхідної кредитним спілкам законодавчої бази. Практично на цей же період припало закінчення терміну діяльності в Україні американського та канадського проектів підтримки кредитних спілок. В результаті НАКСУ, на той час ще об'єктивно не зовсім самодостатня організація, лишилася сам на сам з усіма проблемами ринку.

У цьому контексті я не можу не пригадати німецький Райффайзенсоюз, який у той період надав певну і методологічну, і дуже вчасну, хоч і зовсім маленьку, фінансову підтримку Національній асоціації. Дуже важливою і актуальною на той час була підтримка НАКСУ з боку Централі українських кооперативів Америки (ЦУКА). Її головним ініціатором і палким промоутером був відомий усім Богдан Ватраль з Чикаго. Все це дало нам можливість зберегти кадри, головні напрямки своєї діяльності і продовжити, у першу чергу, лобістську роботу. Продовжили працювати та зміцнюватись фінансові фонди НАКСУ, на самофінансування перейшов навчально-методичний центр.

— **Саме цей сумнозвісний рік називають «періодом дефолту». Чи мав він незворотні наслідки для кредитних спілок?**

— Дійсно, у названий період сталося стрімке падіння національної валюти, коли курс американського долара стрибнув з 1,7 грн./дол. до 5 грн./дол. Проте ми можемо пишатись тим, що за такого обвалу гривні ринку кредитних спілок, який регулювався фактично лише НАКСУ, вдалося уникнути серйозних ускладнень у порівнянні з ситуацією, що склалася 2008 року.

На той час до складу НАКСУ входили близько 100 кредитних спілок, а загалом на ринку тоді працювало більше 1000 організацій, які називали себе кредитними спілками. Серед них були й ті, хто під маркою кредитних спілок займався відвертим шахрайством. Цей факт не міг не спонукати НАКСУ до лобіювання необхідності державного регулювання діяльності кредитних спілок. Ми активно співпрацювали з місією Світового банку в Україні, Райффайзенсоюзом, іншими міжнародними організаціями у частині вирішення питання законодавчого забезпечення та державного регулювання діяльності КС.

— **Хто підтримав НАКСУ у її черговій спробі дати ринку кредитних спілок профільний закон?**

— НАКСУ знайшла прихильника реалізації вищевказаних стратегічних завдань в

Підписання договору про співпрацю між НАКСУ та КС "Самопоміч", Чикаго, США, травень 2000 р.

особі спершу заступника Голови Комітету з фінансів ВР, а згодом — Міністра фінансів Ігоря Юшка. За його підтримки, а також за сприяння Світового банку правління НАКСУ вело досить активну лобістську діяльність серед фракцій про необхідність підтримки Закону про кредитні спілки. Слід окремо відзначити високу професійність пана Юшка, яка спрощувала просування профільного Закону. В той же час з боку Комітету з фінансів ВР (у тому числі і І. Юшком) було висунуто цілий ряд передумов, за яких даний Закон міг бути підтриманим Верховною Радою. Серед тих передумов на першому місці стояла відмова від функцій саморегулювання з боку асоціації; другою була вимога забезпечення горезвісного принципу «демократичного централізму», що означало обов'язкову участь понад 50 % членів спілки у загальних зборах; третьою була висунута вимога відмовитись від ознаки неприбутковості. Після тривалих переговорів та численних засідань круглих столів НАКСУ вдалось відстояти статус неприбутковості; щодо регулювання ринок погодився з тим, що це має бути спеціально уповноважений державний орган (якого на той час ще не існувало навіть у проекті). Стосовно проведення загальних зборів Асоціація пропонувала застосувати західну модель з обов'язковим запрошенням всіх членів спілок на збори, на противагу цьому Комітет з фінансів ВР на чолі з Ігорем Юшком наполягав на обов'язковій присутності більше

50 % членів організації. Врешті було досягнуто компромісу в цьому питанні і прийнято норму, яка діє і сьогодні: на зборах мають бути представлені особисто або за дорученням більше половини учасників, в той же час при голосуванні враховувалась проста більшість голосів учасників зборів. Ми чудово розуміли, що це є не зовсім коректним, але одночасно без такого компромісу необхідний ринку профільний Закон не розглядався б Верховною Радою. Проте, як сьогодні свідчить практика, цей компроміс в окремих випадках створює певну законодавчу колізію, коли сьогодні у проблемних кредитних спілках правомочні збори взагалі провести неможливо, не маючи у своєму розпорядженні численних доручень.

Ще однією вимогою Комітету була необхідність дотримання Базельських принципів відношення капіталу до зобов'язань не менше 10 %.

— **Коли була законодавчо закріплена ідея створення державного регулятора діяльності кредитних спілок?**

— На той час дуже активно впливали на побудову фінансової системи України міжнародні організації, з якими НАКСУ вела постійну роботу. Як було сказано вище, Асоціація лобіювала питання необхідності державного регулювання діяльності кредитних спілок, і коли нарешті був підготовлений відповідний Закон про кредитні спілки, міжнародні організації поставили умову: Закон можна приймати лише після того, як Верховна Рада України прийме рамковий Закон про фінансові послуги. Досить швидко на вимогу Світового банку, у липні 2001 року Верховною Радою був прийнятий Закон «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг». Головним змістом цього Закону було створення Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України.

— **Якою передбачалася структурна побудова і головні завдання держрегулятора?**

— Учасники ринку та НАКСУ наполягали на необхідності створення державного регулятора не за функціональним, а за інституціональним принципом. Враховуючи

Семінар «Основи діяльності кредитних спілок», березень 1998 р., м.Київ

специфіку кредитних спілок, яка незіставна зі специфікою та фінансовими обсягами страхових компаній, було створено державний регулятор, у якому кожним ринком займався окремий департамент. Нагадаю, що тоді, крім цивілізованої частини — 100 спілок — членів НАКСУ, на ринку існувало ще сотні організацій, які нерідко нічого спільного, крім назви «кредитна спілка», з рухом кредитних спілок не мали. Тому НАКСУ плекала надію, що новостворений державний регулятор зможе навести лад на підзвітних ринках і звільнить ринок кредитних спілок від псевдоустанов. (На жаль, маємо констатувати, що ці надії, м'яко кажучи, не справдилися. Іншими словами, не так сталося, як гадалося. Більше того, згодом, та й сьогодні ринок кредитних спілок стикнувся з негативними проявами зарегульованості, корупції, бюрократії, покриття і т.д.).

— **Тож, умова міжнародних організацій була виконана, що відкрило шлях до прийняття Закону про кредитні спілки.**

— Так, одразу після прийняття Закону «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» у грудні 2001 року був прийнятий Закон «Про кредитні спілки» з урахуванням компромісів, про які йшлося вище. Закон набув чинності у січні 2002 року і передбачав перереєстрацію кредитних спілок.

— **Яким був початок роботи Держфінпослуг і яка у цьому участь НАКСУ?**

— В грудні 2002 року Президент України

підписав Указ «Про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України» № 1153/2002 та «Про призначення головою Держфінпослуг Суслова Віктора Івановича» (№ 1218/2002).

Державна Комісія, підтримувана Світовим банком, почала роботу далеко не одразу після створення. Указ Президента України «Про Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України» вийшов лише у квітні 2003 року. При формуванні складу Комісії НАКСУ офіційно рекомендувала А.Я.Оленчика на посаду керівника департаменту регулювання діяльності кредитних спілок. Також НАКСУ надала молодому регулятору, окрім певного кадрового забезпечення, всі свої напрацювання, включаючи систему звітності, комп'ютерну програму, розроблену на замовлення і за кошти НАКСУ для проведення аналізу фінансової звітності, систему перших нормативів та багато іншого, які поширювались на весь ринок КС Державною Комісією.

В результаті перереєстрації КС на ринку з понад 1000 організацій, які називали себе кредитними спілками, лишилось трохи більше 400 установ, у тому числі всі, без виключення, кредитні спілки — члени НАКСУ.

— **«І що поза тим?» — як полюбляють говорити українські американці.**

— У перший рік існування ДФП Комісія та НАКСУ співпрацювали дуже активно. Серед головних пріоритетів було, по-перше, напрацювання нормативної бази. Заради справедливості необхідно відмітити, що до позиції Асоціації на той час дуже прислухалися, всі нормативні акти видавалися тільки після спільного опрацювання та взаємного пошуку компромісів. Але поступово з компромісами ставало все складніше. НАКСУ, яка відстоювала позицію ринку та виступала проти зайвої бюрократизації в регулюванні, ставало дедалі складніше переконувати чиновників.

Другим пріоритетом для Асоціації було питання саморегульованості, яке передбачав Закон. НАКСУ направила до ДФП відпо-

Підписання угоди між НАКСУ та Держфінпослуг (Перший Голова ДФП Віктор Суслов), 2004 р.

відне звернення. Комісія ж, взявши його до уваги, у відповідь висунула більше 10 передумов, на виконання яких Асоціація витратила майже рік.

Після повторного звернення з рапортом про виконання передумов постало питання підготовки спеціальних нормативних документів Комісії з цього приводу. А паралельно з цим процесом своєрідною альтернативою стала спеціальна Угода між ДФП та НАКСУ, згідно з якою Асоціація в пілотному режимі стала відпрацьовувати окремі складові саморегульованих функцій.

Приблизно через рік дії даної Угоди, підбиваючи її результати, на засіданні Комісії були дані дуже високі позитивні оцінки ходу виконання саморегульованих функцій Асоціацією у пілотному режимі. На превеликий жаль, це вже не допомогло. На той час позиції сторін щодо тих чи інших нововведень та нормативних документів ще більше поляризувались, і як кінцевий результат — питання саморегульованості було практично поховане. Говорячи словами Л. Кравчука, «маємо те, що маємо». Але це вже інша історія, і до теми даного інтерв'ю, як і, власне, до самого відродження руху кредитних спілок України, вона має дуже віддалене відношення. Оцінку ж всім вже історичним сьогодні подіям може дати тільки час.